

EETTISEN ELÄINKAUPAN SERTIFIKAATTI		versio 2		sivu 1/8	
laatija	tark.	hyv.	edell.ohje	Pvm 9.6.2016	
			17.10.2012		
asiakirja EESP			koodi HN6		
CHINCHILLAN (<i>Chinchilla lanigera</i>) PITOVAATIMUKSET, HOITO JA KÄSITTELY					
Jakelu jakelulistan mukaan					

OHJEEN TARKOITUS

Tässä ohjeessa kuvataan chilentsintsilan (*Chinchilla lanigera*), josta jatkossa käytetään nimitystä chinchilla, pitovaatimukset ja hoito eläinkaupassa.

MUUT TÄHÄN OHJEESEEN LIITTYVÄT OHJEET

M4 Laatukäsikirjan, menettelyohjeiden ja hoito-ohjeiden jakelu ja lukuoikeudet sekä M7 Laatudokumenttien arkistointi ja hävitys.

Seuraavat yleisohjeet: ”Pikkunisäkkäiden yleisohje, ”Toisilleen vieraiden yksilöiden yhdistäminen”, ”Sairauden oireiden tunnistaminen ja hoitoon toimittaminen”, ”Eläinten kuljettaminen”, ”Alaikäisen ostajan lomake” sekä asiakasohjeet ”Chinchillan hoito”, ”Pienlemmit ja lapset” ja ”Eläimen ottamista harkitseville”.

YLEISTÄ

Ohje on tarkoitettu eläinten lyhytaikaiseen säilytykseen eläinkaupassa siten että niiden hyvinvointi tulee turvatuksi. Lyhytaikaisella säilytyksellä tarkoitetaan alle kahden kuukauden säilytysaika.

On suositeltavaa, että chinchilloita otetaan liikkeeseen ainoastaan asiakkaan tilauksesta.

Mikäli eläimiä säilytetään eläinkaupassa pitempiä aikoja, esimerkiksi siitoseläiminä tai koska niitä ei saada myydyksi, noudatetaan asiakasohjetta ”Chinchillan hoito”. Mikäli tällaisille

eläimille ei pystytä tarjoamaan mahdollisuutta olla pääosin vapaina niiden aktiivisuusaikaan yöllä, niitä ei tule pitää liikkeessä.

Eläinkaupassa lemmikkeinä pidettävien eläinten, joita ei ole tarkoitettu myyntiin, hoito ja pitovaatimukset noudattavat asiakasohjetta ”Chinchillan hoito”. Mikäli tällaisille eläimille ei pystytä tarjoamaan mahdollisuutta olla pääosin vapaina niiden aktiivisuusaikaan yöllä, niitä ei tule pitää liikkeessä.

Väliaikaisesti eläimiä voidaan säilyttää myös tilavaatimukset alittavalla tavalla, kuitenkin siten, että eläimen hyvinvointi ei vaarannu eikä säilytys ole eläinsuojelulain ja -asetuksen vastaista. Väliaikaisella säilytyksellä tarkoitetaan korkeintaan viikon mittaista aikaa.

Eläinten yleiskunto tulee tarkistaa päivittäin, myös viikonloppuisin. Lisäksi on varmistettava että eläimillä on jatkuvasti riittävästi ruokaa ja juomaa.

Eläinkaupan henkilökunnan tulee tunnistaa nisäkkäiden yleisohjeessa ”Sairauden oireiden tunnistaminen ja hoitoon toimittaminen” esitetyt sairauden tai huonovointisuuden merkit ja osata toimia niiden perusteella.

ELINIKÄ JA AIKUISKOKO

Chinchillan elinikä on 10-18 vuotta, jopa yli 20 vuotta. Täysikasvuinen chinchilla painaa noin 500-1000 g. Naaraat ovat yleensä urosta suurempia.

OLOSUHDEVAATIMUKSET

Suosituslämpötila selvästi tavallista huoneenlämpöä alhaisempi, 15-20 °C. Lämpötila ei saa koskaan nousta korkeammaksi kuin 27 °C, koska chinchilla saa herkästi lämpöhalvauksen tätä korkeammassa lämpötilassa.

Huoneilman suhteellinen kosteus 40-50 %.

Valo-hämärärytmi 12/12 - 10/14 h.

Chinchillalla tulee olla niin paljon tilaa, että se voi ojentautua suoraksi, kurkottaa suorana ylöspäin sekä liikkua normaalisti. Chinchilla on hyppivä eläin, jolle häkin pinta-ala ja korkeus ovat tärkeitä. Chinchilla tarvitsee runsaasti tilaa voidakseen liikkua ja käyttäytyä normaalisti. Lisäksi riittävä mahdollisuus liikkua suojaa chinchillaa ummetukselta ja monilta muilta suolisto-ongelmilta.

Chinchillalla tulee olla pesäkoppi tai muita suojapaikkoja, jonne se voi vetäytyä lepäämään. Pesälaatikko ei saa viedä enempää kuin 1/3 häkin pohjan pinta-alasta.

Chinchillan häkin tulee olla mahdollisimman suuri, vähintään 1 m² (esim. 100 x 100 cm) kahdelle chinchillalle. Häkin korkeuden tulee olla vähintään 1 m. Mikäli useampia eläimiä pidetään yhdessä, jokaista uutta aikuista chinchillaa kohti tulee lisätä pohjapinta-alaa 0,2 m². Häkkiin tulee sijoittaa pesäkoppi tms. suojapaikka sekä hyllytasoja. Pesäkoppeja ja hyllytasoja tulee olla vähintään yksi kutakin eläintä kohden. Ainakin yhden suojapaikan tulee olla niin suuri, että kaikki eläimet mahtuvat siihen yhtä aikaa. Pesäkopin katon ja hyllytason tulee olla tasainen ja niin tukeva, että se kestää aikuisen chinchillan painon. Pesäkopit tulee sijoittaa häkin ylimmille hyllytasaille. Ne tulee pehmustaa kuivikemateriaalilla tai heinällä. Hyllyt tulee sijoittaa siten, että chinchilla voi hypätä 30-50 cm matkan hyllyltä toiselle.

Lisäksi chinchillalle tulee tarjota virikkeitä, esimerkiksi putkia, riippumattoja ja pajun oksia nakerrettavaksi ja kiipeilyyn.

Chinchillalla tulee olla päivittäin mahdollisuus kylpeä hiekassa tai muussa vastaavassa materiaalissa. Hiekan tulee olla raekooltaan 0,1-0,7 mm tai hienompaa. Hiekka-astian tulee olla niin suuri, että chinchilla mahtuu pyörimään siinä.

On suositeltavaa, että asiakkaat voivat tarkastella chinchillahäkkiä vain yhdestä suunnasta.

Häkin tulisi olla mieluiten edestä avattava, koska chinchilla vaistomaisesti säikkyi ylhäältä lähestyvää liikettä.

KUIVIKKEET

Kuivikkeeksi käy kutterinpuru, lehtipuuhaake tai muu pehmeä, pölyämätön ja imukykyinen kuivikemateriaali. Sahajauho ei sovellu kuivikkeeksi hienojakoisuutensa vuoksi. Hienojakoinen pöly voi tunkeutua hengitysteihin ja tukkia suun ja sieraimet. Kuivikkeet tulee vaihtaa niin usein, että chinchillan terveydelle haitallinen ammoniakki ei ole ihmisen aistittavissa.

Chinchillan asumus puhdistetaan pääsääntöisesti vedellä, hajustettuja pesuaineita tulee välttää.

RUOKINTA JA JUOTTO

Chinchilla on kasvinsyöjä, jonka ruokavalio koostuu luonnossa erilaisista kasvinosista, hedelmistä ja siemenistä. Sen ruoansulatukselle on tärkeää ravinnon korkea kuitupitoisuus. On huomattava, että chinchilla ei kestä paastoa. Jo kahdentoista tunnin paasto voi johtaa vakaviin suolisto-ongelmiin ja kuolemaan. Tämän vuoksi chinchillalla tulee olla jatkuvasti saatavilla hyvälaatuista kuivaa heinää ja chinchilloille tarkoitettuja pellettejä. On huomattava, että muille jyrsijöille tarkoitettut pelletit tai jyväsekoitukset eivät sovellu chinchillalle

Lisäksi chinchillalle tulee tarjota kuivattuja voikukanlehtiä tai muita kuivattuja syötäviä kasveja. Kovin korsipitoinen heinä ainoana ruokana altistaa ummetukselle.

Chinchillalle tulee tarjota myös tuoretta, ruohomaista ruokaa, kuten salaatteja ja yrttejä, ja kesällä ruohoa, voikukanlehtiä ja apilaa, mutta vain pieniä määriä kerrallaan. Chinchillan suolisto on herkkä joten se on totutettava tuoreruokaan vähitellen, jotta välttyttäisiin ripulilta ja muilta suolisto-ongelmilta. Samoin muut muutokset ruokinnassa, kuten esimerkiksi pellettimerkin vaihtaminen on tehtävä vähitellen siten, että uutta ruokaa lisätään aluksi vanhan ruoan sekaan.

Jyviä voidaan antaa pieniä määriä seurusteluannoksina, noin teelusikallinen päivässä.

Rasvaisia ruokia, kuten pähkinöitä ja auringonkukansiemeniä ei tule antaa chinchillalle.

Antioksidantteja ja A- ja E-vitamiineja sisältäviä monivitamiinivalmisteita on syytä antaa muutaman kerran vuodessa.

Chinchillalla tulee olla jatkuvasti saatavilla vettä. Vesi vaihdetaan ja vesipullo puhdistetaan päivittäin. Vesipullon toimivuus tulee tarkistaa päivittäin.

Ruokakuppi puhdistetaan vedellä vähintään kerran viikossa, tarvittaessa useammin.

SOSIAALISET VAATIMUKSET

Chinchillaa tulee pitää ryhmässä aina kun se on mahdollista. Mikäli ryhmässä pitäminen ei ole mahdollista, chinchillalla tulee olla haju- ja kuulokontakti lajitovereihin.

Chinchillan luontainen elintoveri on vastakkaista sukupuolta oleva chinchilla. Luovutusikäiset poikaset tottuvat yleensä toisiinsa ilman suurempia ongelmia. Naaras ja kastrotu uros tulevat yleensä hyvin toimeen keskenään. Kahta naarasta tai kahta urosta voidaan pitää yhdessä, jos ne ovat tottuneet toisiinsa pienestä pitäen.

Aikuisia uroksia ei tule asuttaa samassa häkissä, jos hajumatkan päässä on naaras, sillä urokset saattavat alkaa taistella paritteluoikeudesta.

Naaraat ovat laumassa dominoivia, urokset alistuvia. Kahden toisilleen vieraan uroksen yhdistäminen saattaa onnistua. Toisilleen vieraiden naaraiden yhdistämistä ei suositella. Toisilleen vieraiden aikuisten yhdistämisessä noudatetaan yleisohjetta ”Toisilleen vieraiden yksilöiden yhdistäminen”.

Mikäli ryhmässä pidettävillä chinchilloilla esiintyy taistelua tai esimerkiksi puremajälkiä, ne on erotettava toisistaan välittömästi ja pysyvästi.

Mikäli kaksi aikuista uroschinchillaa myydään yhdessä pidettäväksi, niiden on suotavaa olla tottuneita toisiinsa. Tämä on erityisen tärkeää, mikäli ostajalla ei ole aiempaa kokemusta toisilleen vieraiden chinchilloiden yhdistämisestä.

On suositeltavaa, että uros kastroidaan, jos sitä tahdotaan pitää yhdessä naaraan kanssa. Mikäli asiakas tahtoo teettää kastraatioleikkauksen ostamalleen chinchillalle, eläinkaupan henkilökunnan tulee osata ohjata asiakas pieneläimiin perehtyneelle eläinlääkärille.

YHDISTÄMINEN MUIDEN LAJIEN KANSSA

Chinchillaa ei tule pitää samassa asumuksessa muunlajisten eläinten kanssa.

Chinchillahäkkiä ei saa sijoittaa siten, että siitä on näköyhteys petoihin (esim. fretti), joita chinchillat vaistonvaraisesti pelkäävät ja joiden läheisyys voi aiheuttaa niille stressiä. Chinchillan pitämistä samassa huoneessa petoeläinten kanssa tulee mahdollisuuksien mukaan välttää.

CHINCHILLAN KÄSITTELY

Chinchillaa tulee käsitellä rauhallisin ja hellävaraisin, mutta varmoin ottein. Chinchillaa lähestytään rauhallisin liikkein suoraan edestäpäin. Nopea liike ylhäältä tai sivulta voi säikäyttää chinchillan. On varottava, ettei chinchilla pääse putoamaan säikähtäessään.

On tärkeää, että chinchillaa käsitellään asianmukaisesti. Chinchilla on herkkä eläin ja saattaa jopa kuolla kovakouraisen käsittelyn aiheuttamaan stressiin.

Chinchillaa nostetaan vartalon ympäriltä käyttäen molempia käsiä. Chinchillanpoikasta nostetaan selkäpuolelta, käsi poikasen hartioiden ympärillä. Toisella kädellä tuetaan eläimen takajalkoja.

Chinchillaa kannetaan käsivarrella. Näin kannettaessa chinchilla on luontaisessa asennossaan ja sillä on ”maata jalkojensa alla”, mikä saa sen tuntemaan olonsa turvalliseksi. Kevyellä otteella hännän tyvestä ja vartalosta varmistetaan, ettei chinchilla pääse putoamaan, vaikka se säikähtäisi ja syöksähtäisi yllättäen liikkeelle. On huomattava, että häntää saa pitää kiinni ainoastaan aivan tyvestä, koska häntä on erittäin herkkä vahingoittumaan. Chinchillaa ei saa nostaa hännästä.

Chinchillaa on turvallisinta kantaa kannellisessa laatikossa, virikeputkessa tms.

Kantavan chinchillan nostamista tulee välttää kantoajan viimeisellä kolmanneksella.

Chinchillaa ei tule jahdata kiinni otettaessa. On tärkeää, että chinchilla tuntee olonsa turvalliseksi, kun sitä käsitellään.

Chinchillan puolustautumiskeinoihin kuuluu karvatuppojen pudottaminen, minkä se saattaa tehdä esimerkiksi säikähtäessään tai jos sitä käsitellään taitamattomasti.

Jos chinchilla on sairas tai sillä on kipuja tai se tuntee olonsa uhatuksi, se voi purra käsitelijäänsä. Eläin saattaa jäädä pitämään hampaillaan kiinni kädestä. Kättä ei tällöin saa ravistaa, koska chinchilla tarraa silloin tiukemmin kiinni, vaan on odotettava, että eläin päästää otteensa.

SUKUKYPSYYSIKÄ, KANTOAIKA, POIKASTEN VIEROITUS

Chinchilla tulee sukukypsäksi noin 3-7 kuukauden ikäisenä. Uros- ja naaraspoikaset tulee erottaa toisistaan vieroituksen yhteydessä vahinkopoikueiden välttämiseksi

Astutettavan naaraan tulee olla vähintään 10-12 kuukauden ikäinen ja hyväkuntoinen. Ensisynnytyksen on tapahduttava ennen 5 vuoden ikää.

Chinchillan kantoaika on pitkä, noin 111 vrk. Naaras tulee heti synnytyksen jälkeen kiimaan 3-15 vrk:n ajaksi ja voi tulla kantavaksi. Tämän vuoksi urosta ei tule pitää samassa häkissä synnyttävän naaraan kanssa. Naaraalla voidaan teettää poikasia niin pitkään kuin se pysyy hyväkuntoisena ja pystyy hoitamaan poikasensa hyvin. Naaraalla ei kuitenkaan tule teettää enempää kuin yksi poikue vuodessa.

Chinchilla synnyttää yleensä 1-3 poikasta. Poikaset syntyvät hyvin kehittyneinä: poikasilla on karvapeite, silmät ja korvat ovat auki ja poikanen pystyy liikkumaan heti synnyttyään. Chinchillan poikanen pystyy syömään kiinteää ruokaa jo 2-3 vrk:n iässä.

Poikaset vieroitetaan noin 8 viikon iässä riippuen poikasten yleistilasta. Chinchillan luovutusikä on 10-12 viikkoa riippuen poikasen yleistilasta.

Chinchillan poikaset liikkuvat ja hyppivät hyvin nopeasti ja arvaamattomasti ensimmäisinä elinviikkoinaan. Poikasta käsiteltäessä tulee varoa, ettei se pääse hyppäämään korkealta ja loukkaamaan itseään.

CHINCHILLAN MUU HOITO

Chinchillan hampaat kasvavat jatkuvasti, joten se tarvitsee hampaita kuluttavia virikkeitä. Chinchillalle tarkoitettu siporex-kivi tai kuivattu omenapuun oksa käy hyvin tähän tarkoitukseen. Hampaat on tarkastettava säännöllisesti. On tarkkailtava, etteivät hampaat kasva liikaa tai halkeile. Hampaiden liikakasvu voi pahimmillaan estää syömisen. Hampaiden kunto on tarkistettava välittömästi, mikäli chinchillalla on syömisvaikeuksia. On huomattava, että ylikasvaneet poskihampaat pystyy havaitsemaan vain eläinlääkäri.

Chinchillan tulee saada kylpeä päivittäin hiekassa. Hiekka poistaa turkista rasvaa, jota tarttuu turkkiin esim. ihmisen käsistä chinchillaa käsiteltäessä.

Chinchillaa ei saa pestä vedellä. Jos eläin pääsee vahingossa kastumaan, se tulee kuivata, mieluiten lämpölampan alla.

Chinchillan kynsiä ei leikata.

LAJIN ERITYISVAATIMUKSET

Chinchilla on hämäräeläin, joka on aktiivisimmillaan aamu- ja iltahämärissä. Päiväsaikaan chinchillalla on lepoaika. Nukkuvan chinchillan häiritsemistä tulee välttää. Chinchillan häkissä on oltava suojainen, hämärä nukkumapaikka, esimerkiksi pesälaatikko. Säännöllisestä vuorokausirytmistä on huolehdittava valaistuksen avulla.

Chinchilla on erittäin herkkä stressaantumaan ja saattaa jopa kuolla stressiin. Tämä on otettava huomioon chinchillan hoidossa ja käsittelyssä.

Chinchilla on sosiaalinen eläin, joten yhtä chinchillaa ei suositella perheeseen, jossa sillä ei ole lajitovereiden seuraa.

Aikuisia uroksia ei tule asuttaa samassa häkissä, jos hajumatkan päässä on naaras, sillä urokset saattavat alkaa taistella paritteluoikeudesta. Kahta toisilleen vierasta aikuista naarasta ei tule yhdistää.

MUUTA HUOMIOON OTETTAVAA

Tietyissä väriyhdistelmissä esiintyy letaalitekijöitä, jotka aiheuttavat synnytysvaikeuksia sekä poikasten kuoleman usein jo sikiövaiheessa, mutta viimeistään 10 vuorokauden ikäisenä. Kiellettyjä väriyhdistelmiä ovat valkoisten väriyhdistelmien chinchillat keskenään (esim. pink white ja white mosaic) sekä kaikki velvet -väriset chinchillat keskenään (esim. brown velvetiä ja black velvet).

LIITTEET

Liite 1 Jakelulista

Liite 2 Luettelo lähteistä ja käytetyistä asiantuntijoista